

[CONSTANTIJN HUYGENS] (DEN HAAG)  
AAN CHRISTIAAN ROMPH [PARIJS]  
17 DECEMBER 1665  
6487

**Antwoord** op een verloren gegane brief van Romph van begin december 1665?

**Samenvatting:** Huygens spreekt tegen Romph zijn ontstemming over de zaken in Orange uit. Zijn brieven aan Anna Bergerotti worden door Beuningen bezorgd.

**Het** antwoord van Romph is verloren gegaan (zie Huygens aan Romph, 7 januari 1666 [6505])

**Primaire bron:** Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, pp. 1139-1140: afschrift (apograaf).

**Vroegere uitgaven:** Jonckbloet 1882, nr. 49, p. 42: onvolledig (<Il n'y a point ... passassent par ses mains.>). — Worp 6, nr. 6487, pp. 164-165: samenvatting.

**Namen:** Amalia van Hessen Kassel (echtgenote van Henri de la Tremouille, prins van Tarente); Anna Bergerotti; Coenraad van Beuningen; Anna Boreel; mevrouw Jackson; Hugues de Lionne; Lucius Munatius Plancus; Jean Sauzin; Willem III; aanbevolen jongedame.

**Plaatsen:** Orange.

**Glossarium:** chanson (lied).

### Transcriptie

Copie.

<sup>1</sup>Au Sieur Romph.

A La Haye, le 17e Décembre 1665.

Monsieur,

Il y a bien de la fatalité en tout ce qui regarde ce misérable Orange; <sup>2</sup>*non capio quæ illis homines intemperia agitent*. Monsieur Sauzin a esté parti; à quatre lieues d'Orange on l'a rappellé, <sup>3</sup>présupposant son voyage inutile sur un advis venu de Paris de ce que l'affaire du péage y a esté réglé très-heureusement et au grand avantage de Son Altesse. N'estez pas là <sup>4</sup>*Sabini quod volunt somniant?* Je ne sçay encor ce qui leur sera mandé la-dessus. Si de semblables choses fussent arrivées par le passé, et *Consule Planco*, Il y auroit eu bien du bruits. J'espère cependant qu'il y aura moyen de réparer tant de fautes, par le loisir que vous nous avez procuré.

Monsieur de Lionne me faict trop d'honneur de se munir d'excuses en mon endroit. Mais remarquez que ce ne sont que chansons dont il nous paye. Il ne paroist point de lettre par ce dernière ordinaire, comme il vous a tant <sup>5</sup>voulu promettre. J'attens *dum labitur annus, at ille labitur et labitur, etc.* Il en sera ce qui luy plaira. S'il me manque, je souhaitteray que ce soit là le plus grand de mes malheurs.

Je reçois à beaucoup d'obligation, que Madame Boreel m'estime digne de l'honneur de ses commendemens, et voudrois avoir de la suffisance égale au désir que j'auray tousjours du luy rendre très-humble service. Je la supplie de bien considérer si j'en puis avoir ce qu'il faut pour recommander une demoiselle, que je n'ay jamais veue, en un lieu où je ne sçay si on peut en avoir besoin ou point. Le <sup>6</sup>\*\*\* \*\* nostre cour n'a jamais esté de mon entremise qui n'ay roulé que par les quartier de nos Princes. Je tascheray bien pourtant de me faire informer si on y a besoin de quelqu'officier à cotillon, espérant que, si je fay mention

---

<sup>1</sup> Naam geadresseerde autograaf.

<sup>2</sup> Plautus, *Aulularia* 71: '*Nescio pol quæ illunc hominem intemperia tenent.*'

<sup>3</sup> <présupporant>.

<sup>4</sup> <*Subini*>. *Sabini quod volunt somniant* is een Latijns spreekwoord. Verwant is Terentius, *Andria*, 971: '*Num illic dormiat quæ vigilans voluit?*'

<sup>5</sup> <vouler>.

<sup>6</sup> Enkele woorden zijn daar onleesbaar.

d'une telle qui a présentement l'honneur de servir Mademoiselle la Princesse de Tarentie, elle y sera plus connue par ses mérites que par mes tesmoignages. S'il en faut davantage, on pourroit bien s'abuser dans la bonne opinion qu'on veut avoir de mon employ en telle matière.

Il n'y a point de mal à ce que Monsieur van Beuningen s'est laissé retenir de me répondre par la Signora Anna, puisque luy-mesme a désiré que nos poulets passassent par ses mains.

Je ne mérite pas les recognoissances que <sup>7</sup>vous me tesmoignez. Je ne vous ay jamais fait service dont il vaille la peine de parler, mais voudroy fort le faire comme estant d'affection

vostre très humble et affectionné serviteur  
[etc.]

<sup>8</sup>Si Mademoiselle Jaxon vous demande quelqu'argent pour des petites nippes | 1140 | de peu de valeur, que je l'ay suppliée de m'achepter, je vous prie de le luy fournir sur mon compte.

### Vertaling

Aan de heer Romph.

Den Haag, 17 december 1665.

Mijnheer,

Er rust een noodlot op alles wat het ongelukkige Orange betreft; <sup>9</sup>Ik begrijp niet welke razernij de mensen daar beheerst.<sup>1</sup> De heer [Jean] Sauzin was vertrokken; op vier mijl van Orange werd hij weer teruggeroepen, waarbij men het deed voorkomen alsof de reis geen nut had, vanwege een bericht uit Parijs waarmee de tolkwastie zeer goed was geregeld, en tot groot voordeel van Zijne Hoogheid. Zijn het daar geen <sup>4</sup>Luiaards die dromen wat ze [wakende] willen?<sup>1</sup> Ik weet nog niet wat hun daarover zal zijn gezonden. Als dergelijke zaken in het verleden hadden plaatsgevonden, <sup>10</sup>in de goede oude tijd,<sup>1</sup> dan zou er zeker grote ophef over worden gemaakt. Ik hoop niettemin dat het mogelijk zal zijn om veel fouten te herstellen door de tijds marge die er dankzij u voor ons is.

De heer [Hugues] de Lionne doet mij teveel eer door zich te buiten te gaan aan verontschuldigen jegens mij. Maar merk op dat het slechts [loze] liederen zijn waarmee hij ons betaalt. Er was geen brief met de laatste postdienst, zoals hij u zo vast heeft willen beloven. Ik wacht tot wanneer <sup>4</sup>het jaar voorbij is, maar dat gaat voorbij en voorbij, enz.<sup>1</sup> Er zal gebeuren wat hij wil. Als hij jegens mij in gebreke blijft, zou ik wensen dat dat mijn grootste ongeluk was.

Ik bemerk tot mijn genoegen dat mejuffrouw [Anna] Boreel mij de eer van haar opdrachten waardig acht en ik zou willen dat mijn inbeelding even groot was als de wens die ik altijd zal koesteren om haar van dienst te zijn. Ik vraag haar te willen overwegen of ik genoeg ervan bezit om een jongedame aan te bevelen die ik nooit heb gezien, op een plaats waarvan ik niet weet of men aan haar behoefte zou kunnen hebben of niet. De verdeling van ambten aan ons hof is nooit het werk geweest van mij die slechts heeft rondgewandeld in het kwartier van onze prinses. Ik zal toch proberen te informeren of men geen behoefte heeft aan een of andere ceremoniemeester, in de hoop dat, als ik melding maak van een zodanige die de eer heeft zich op dit moment in dienst te bevinden van mevrouw de <sup>11</sup>prinses van Tarente, zij er bekender zal zijn vanwege haar verdiensten

---

<sup>7</sup> <vont>.

<sup>8</sup> Postscriptum autograaf.

<sup>9</sup> Plautus, *Aulularia*, 71: 'Ik weet werkelijk niet welke razernij die man beheerst.'

<sup>10</sup> Het Latijnse gezegd *Consule Planco* ('in de goede oude tijd') verwijst naar Lucius Munatius Plancus, consul in 42 v.Chr.

<sup>11</sup> Amalia van Hessen Kassel, echtgenote van Henri de la Tremouille, prins van Tarente.

dan vanwege mijn getuigenis. Indien er nog meer nodig is, zou men zich danig kunnen vergissen in het goede oordeel dat men wil hebben over mijn werk in zo'n zaak.

Het is helemaal niet erg dat de heer [Coenraad] van Beuningen door mevrouw Anna [Bergerotti] wordt vertraagd in zijn antwoord aan mij, want hijzelf heeft gewenst dat onze kattebelletjes door haar handen zouden gaan.

Ik verdien de erkentelijkheid niet die u mij betuigt. Ik heb u nooit een dienst bewezen die het waard is te worden genoemd, maar ik zou dat gaarne doen, aangezien ik vol toewijding ben

uw nederige en toegewijde dienaar  
[enz.]

Wanneer mevrouw Jackson u om wat geld vraagt voor kleine kleertjes van geringe waarde, welke ik haar verzocht heb voor mij te kopen, dan vraag ik u dat haar op mijn rekening te willen verschaffen.

---